

UCHWAŁA NR XVI/167/2019
RADY MIEJSKIEJ W WOLSZTYNIE

Z DNIA 30 GRUDNIA 2019 ROKU

w sprawie przyjęcia GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY W GMINIE
WOLSZTYN NA LATA 2020-2022

Na podstawie art. 176 pkt 1 oraz art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2019 r., poz. 1111 z późn. zm.) oraz art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019r., poz. 506 z późn. zm.) ustala się co następuje:

§ 1.

Uchwała się Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Wolsztyn na lata 2020-2022, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Wolsztyna.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2020 r.

Jarosław Adamczak
PRZEWODNICĄCY RADY
Jarosław Adamczak

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY

W GMINIE WOLSZTYN

NA LATA 2020-2022

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie.....
Regulacje prawne.....
Diagnoza.....
Demografia Gminy Wolsztyn.....
Problem bezrobocia.....
Pomoc społeczna.....
Sytuacja mieszkaniowa.....
Opieka nad małym dzieckiem.....
Program.....
Cele programu.....
Adresaci programu.....
Realizacja programu.....
Efekty programu.....
Realizatorzy programu.....
Źródła finansowania programu.....
Monitoring i ewaluacja programu.....
Podsumowanie.....

Wprowadzenie

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2020-2022 w Gminie Wolsztyn opracowano w oparciu o art. 176 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1111, 924), w myśl którego gmina zobowiązana jest do tworzenia gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną.

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2020-2022 stanowi program służący wspieraniu rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zgodnie z zapisem w preambule ustawy *„Dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności, dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem* *rozwoju*
i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci, w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami”.

Głównym założeniem i istotą systemowych rozwiązań w zakresie wspierania rodziny jest praca z całą rodziną, w oparciu o zasadę wzajemnej współpracy i współdziałania odpowiednich służb publicznych, organizacji pozarządowych i innych podmiotów zajmujących się pomaganiem rodzinie. Ważną zasadą jest też jawność działań organów władzy publicznej oraz podmiotów realizujących zadania publiczne w zakresie wspierania rodziny, jak też poszanowanie godności wszystkich osób.

Rodzina stanowi integralną część społeczeństwa, stanowi jego najmniejszą a zarazem podstawową komórkę. Jest najważniejszą grupą społeczną. Rodzina jest pierwszym i podstawowym środowiskiem wychowawczym dziecka, w którym przebiega proces jego socjalizacji i kształtowania osobowości. Rodzina pełni szereg funkcji mających na celu zaspokojenie potrzeb swoich członków, w tym rozwój biologiczny i psychospołeczny. Styl i atmosfera życia w rodzinie decydują o tym jak dziecko, a później młody człowiek wykorzystuje zasób zdobytych doświadczeń. Każde dziecko do prawidłowego rozwoju potrzebuje rodziny, która otacza je miłością, zapewnia poczucie bezpieczeństwa i zaspokaja jego potrzeby. Z punktu widzenia potrzeb dziecka rodzina jest podstawowym środowiskiem zapewniającym bezpieczeństwo emocjonalne, jest naturalnym środowiskiem wychowawczym, w którym główny element stanowią

interakcje zachodzące między jej członkami. Rodzina w sposób świadomy i nieświadomy oddziałuje na osobowość dziecka, przekazuje mu swój system wartości, tradycje, poglądy, ukierunkowuje jego aktywność

i postępowanie na całe życie. Rodzina jest najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka. Pomyślny rozwój dziecka jest możliwy w prawidłowo funkcjonującej rodzinie.

Rozpad rodziny, niewydolność wychowawcza, zanikanie poczucia bezpieczeństwa, narastanie konfliktów powodują wzrost zjawisk negatywnych, które wymagają ingerencji z zewnątrz angażując siły i środki społeczne. Długoletnie przebywanie rodziny w sytuacji kryzysowej może spowodować całkowite zerwanie więzi rodzinnych i umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej. Mając na względzie fakt, że rodzina biologiczna jest najbardziej sprzyjającą w prawidłowym rozwoju dziecka, należy zadbać o to, aby ono jak najdłużej w niej pozostało. Dlatego należy wspierać rodzinę, aby prawidłowo wykonywała swoje funkcje. Należy podjąć pracę z rodziną w jej najbliższym otoczeniu i w różnorodnych formach środowiskowych bez potrzeby odrywania dziecka od rodziny. Wszelkie działania powinny być prowadzone za zgodą rodziny i jej aktywnym zaangażowaniem, uwzględniając zasadę pomocniczości. Chodzi tutaj o obustronny wysiłek zarówno członków rodziny jak i pracowników instytucji pomocy społecznej (pracownik socjalny, asystent rodziny) zmierzający do przywrócenia naturalnych więzi i normalizacji życia rodzinnego. W swoich działaniach pracownicy socjalni i asystenci rodziny mają za zadanie wspieranie i wspomaganie, a nie zastępowanie rodziców w wypełnianiu ich funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Pozostawienie rodzin bez fachowego wsparcia i różnorodnej pomocy specjalistycznej spowoduje wzrost zjawiska dalszej degradacji rodzin i skutkować będzie różnorodnymi konsekwencjami, którymi najbardziej zagrożone będą dzieci. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowania wartości i norm związanych z ich wychowaniem.

Podstawowym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2020-2022 jest utworzenie spójnego, scentralizowanego systemu wsparcia rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Wszelkie działania służb i instytucji pracujących na rzecz dobra dziecka i rodziny powinny być zintegrowane i uwzględniać prawo do zachowania tożsamości dziecka i jego prawa do utrzymania kontaktów z rodzicami. Realizowane w ramach Programu zadania koncentrować się będą nie tylko na dziecku, ale również na całej rodzinie

jako podstawowej komórce społecznej, przede wszystkim w sytuacjach, gdy dziecko zostanie umieszczone poza rodziną biologiczną, w celu odzyskania przez nią funkcji opiekuńczej.

Program będzie miał zatem charakter zróżnicowany, zarówno profilaktyczny jak i interwencyjny, w zależności od celów i poszczególnych zadań prowadzących do ich realizacji.

Z dniem 1 stycznia 2017 r. w życie weszła ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. Ustawa określa uprawnienia kobiet w ciąży i rodzin do wsparcia w zakresie dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej oraz instrumentów polityki na rzecz rodziny.

Regulacje prawne

Podstawą prawną do realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Wolsztyn na lata 2020-2022 są następujące akty prawne:

- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2019 r., poz. 1111 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2019 r., poz. 1507 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2019 r., poz. 473),
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2019 r., poz. 1482 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2019 r., poz. 730),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2019 r., poz. 852 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowywaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r., poz. 852 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia września 1991 roku o systemie oświaty (Dz. U. z 2019 r., poz. 1481),
- Ustawa z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2019 r., poz. 60 z późn. zm.),

- Ustawa z dnia 7 września 2000 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2019 r., poz. 670 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 11 lutego 2016 roku o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2019 r., poz. 60 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 roku o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2019 r., poz. 217 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2019 r., poz. 730 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019 r., poz. 506 z późn. zm.),

Diagnoza

Diagnozę opracowano w oparciu o dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Wolsztynie, a także informacje pozyskane od następujących instytucji:

- Urząd Miejski w Wolsztynie
- Powiatowy Urząd Pracy w Wolsztynie.

Demografia Gminy Wolsztyn

Wolsztyn jest gminą wiejsko-miejską, leżącą w środkowej części powiatu wolsztyńskiego, w zachodniej części województwa wielkopolskiego. Gmina zajmuje 249,64 km², a w jej skład wchodzi 23 sołectwa. Z roku na rok liczba ludności zamieszkującej Gminę Wolsztyn nieznacznie maleje. Najliczniejszą grupę wiekową mieszkańców Gminy Wolsztyn stanowią osoby w wieku produkcyjnym, prawdopodobnie dlatego, iż jest to najszerszy zakres wiekowy wśród wyodrębnionych grup wiekowych.

Tabela nr 1. Ludność Gminy Wolsztyn w latach 2016-2018

WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018
MIESZKAŃCY (w osobach)			
Ogółem	29754	29753	29723

KOBIETY			
Ogółem	15226	15233	15247
Wiek 0-17	2901	2932	2942
Wiek 18-60	8812	8686	8594
Wiek 61 lat i więcej	3513	3615	3711
MĘŻCZYŹNI			
Ogółem	14528	14520	14476
Wiek 0-17	3116	3099	3119
Wiek 18-64	9815	9744	9590
Wiek 65 lat i więcej	1597	1677	1767

Źródło: dane Urzędu Miejskiego w Wolsztynie

Problem bezrobocia

Bezrobotnym jest osoba nieposiadająca zatrudnienia i niepodejmująca innej pracy zarobkowej. Bezrobocie nie tylko jest problemem społecznym, ale leży także u podstaw wielu innych kwestii społecznych. Szczególnie długotrwałe bezrobocie związane jest z obniżeniem standardu materialnego życia zarówno samego bezrobotnego, ale i całej jego rodziny, co ma również wpływ na pozamaterialne kwestie życia rodzinnego. Bardzo często obszary długotrwałego bezrobocia pokrywają się w danym społeczeństwie z obszarami ubóstwa. To z kolei może powodować rozprzestrzenianie się rozmaitych problemów społecznych, rozpad rodziny czy też obniżenie zdrowotności społeczeństwa. Nawet krótkotrwały okres bezrobocia nie pozostaje bez wpływu na kondycję psychiczną osób dotkniętych tym problemem niosąc ze sobą olbrzymie konsekwencje i straty dla całej rodziny.

Tabela nr 2. Wybrane dane statystyczne dotyczące liczby osób bezrobotnych w Gminie Wolsztyn w latach 2016-2018

Wyszczególnienie	2016 rok	2017 rok	2018 rok
Stopa bezrobocia w powiecie	2,60%	1,70%	1,40%
Bezrobotni ogółem	390	269	235
Wykształcenie			
Wyższe zawodowe	42	46	46
Policealne i średnie zawodowe	79	53	40

Średnie ogólnokształcące	43	26	21
Zasadnicze zawodowe	130	72	64
Gimnazjalne i poniżej	96	72	64
Wiek			
18-24 rok życia	47	33	37
25-34 rok życia	105	85	66
35-44 rok życia	67	49	45
45-55 rok życia	63	33	38
55-59 rok życia	67	38	27
60-65 rok życia	41	31	22
Czas pozostawania bez pracy w miesiącach			
Do 1 miesiąca	35	38	47
1-3 miesięcy	75	59	60
3-6 miesięcy	87	49	43
6-12 miesięcy	51	34	28
12-24 miesięcy	58	29	20
Powyżej 24 miesięcy	84	60	37

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Wolsztynie

Poziom bezrobocia na przestrzeni lat 2016-2018 charakteryzuje się tendencją spadkową. Największą grupę osób pozostających bez pracy stanowią osoby w przedziale wiekowym 25-34 roku życia oraz osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym i z niskimi kwalifikacjami.

Pomoc społeczna

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Instytucja ta wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest zapobieganie powstawaniu trudnych sytuacji życiowych przez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. Realizacją zadań z zakresu pomocy społecznej w Gminie Wolsztyn zajmuje się Ośrodek Pomocy Społecznej.

Ustawa o pomocy społecznej przewiduje kilkanaście przyczyn ubiegania się o pomoc i wsparcie. Na przestrzeni lat, wśród dominujących powodów korzystania ze świadczeń pomocy społecznej znajdują się następujące przesłanki: bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność oraz ubóstwo.

Oprócz zadań wynikających z w/w ustawy Ośrodek Pomocy Społecznej w Wolsztynie realizuje również zadania wynikające z innych ustaw: np. wynikające z ustawy o systemie oświaty to przyznawanie pomocy materialnej o charakterze socjalnym (stypendia szkolne i zasiłki szkolne).

Zadania określone ustawą o świadczeniach rodzinnych obejmują w szczególności przyznawanie oraz wypłatę niżej wymienionych świadczeń:

- zasiłku rodzinnego oraz dodatków do zasiłku rodzinnego (dodatek z tytułu urodzenia dziecka, dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka, dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej, dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego, dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego oraz dodatek z tytułu podjęcia nauki poza miejscem zamieszkania).
- świadczeń opiekuńczych (zasiłków pielęgnacyjnych, świadczeń pielęgnacyjnych, specjalnych zasiłków opiekuńczych),
- zasiłków dla opiekuna,
- jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka,
- świadczeń rodzicielskich.

Ponadto wypłacane są świadczenia określone ustawą o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawą o pomocy państwa w wychowywaniu, ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

Tabela nr 3. Wybrane rodzaje pomocy udzielanej przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Wolsztynie

Typ świadczenia	2016 rok		2017 rok		2018 rok	
	Ilość osób	Kwota wydatkowana w zł	Ilość osób	Kwota wydatkowana	Ilość osób	Kwota wydatkowana
Zasiłek stały	137	683 589,02	124	635 972,04	112	530 553,69

Zasiłek okresowy	144	229 683,24	117	182 474,87	102	132 256,62
Zasiłek celowy	486	249 329,65	224	277 591,68		249 591,72
Świadczenia pielęgnacyjne	146 rodzin	2 136 688,90	153 rodzin	2 441 505,42	157 rodzin	2 506 882,20
Zasiłek pielęgnacyjny	1 473 rodzin	2 490 228,00	1459 rodzin	2 467 431	1 399 rodzin	2 502 691,02
Zasiłek rodzinny + dodatki	3 576 rodzin	5 404 150,69	3439 rodzin	4 224 950,9	3 368 rodzin	4 101 607,42
Świadczenie alimentacyjne	161 rodzin	1 153 697,96	153 rodzin	1 084 789,04	132 rodziny	965 142,48
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	303 rodziny	309 000,00	283 rodzin	290 000	312 rodzin	315 000
Specjalny zasiłek opiekuńczy	30 rodzin	142 143,10	32	162 759,50	28 rodzin	140 315,90
Świadczenie wychowawcze			2450 rodzin	22 009 523,20	2 271 rodzin	20 920 580,78
Świadczenie rodzicielskie	88 rodzin	567 057,70	94 rodziny	568 371	115 rodzin	778 210,90
Świadczenie „Za życiem”	0	0	3 rodziny	12 000,00	3 rodziny	12 000,00

Źródło: Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Wolsztynie

W ostatnich latach można zauważyć tendencję spadkową liczby rodzin otrzymujących zasiłki rodzinne i świadczenia alimentacyjne. Zmniejsza się także liczba osób korzystających z zasiłków okresowych, celowych oraz pielęgnacyjnych. Rośnie natomiast, choć nieznacznie, liczba rodzin pobierających świadczenie pielęgnacyjne przysługujące osobom, które nie podejmują lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu podjęcia opieki nad poważnie niepełnosprawnym członkiem rodziny. Rosnąca tendencja dotyczy także wypłacanych świadczeń rodzicielskich.

Zmniejszenie liczby osób korzystających ze świadczeń finansowych z pomocy społecznej oraz z pomocy materialnej o charakterze socjalnym może być spowodowane polepszającą się sytuacją materialną rodzin korzystających ze świadczenia wychowawczego i sytuacją na rynku pracy.

Świadczenia otrzymywane w ramach Programu „Rodzina 500 plus” nie są zgodnie z przepisami wliczane do dochodu rodziny, jednak analizując budżet podopiecznych Ośrodka Pomocy Społecznej nie pomija się faktu jego otrzymywania i traktuje jako zasób, który rodzina posiada na zaspokojenie podstawowych potrzeb.

Beneficjenci, którzy korzystają z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej w Wolsztynie to osoby głównie biernie zawodowo, niepełnosprawne oraz ubogie, a także nie radzące sobie w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz prowadzeniu gospodarstwa domowego. Istotną rolę w działalności Ośrodka Pomocy Społecznej w Wolsztynie odgrywa praca socjalna, która jest działalnością zawodową mającą na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie.

Inną formą wsparcia udzielaną przez Ośrodek pomocy Społecznej w Wolsztynie jest finansowanie gorących posiłków wydawanych m. in. w placówkach oświatowych.

Tabela nr 4. Pomoc udzielana w latach 2016-2018 w ramach wieloletniego programu wspierania finansowego Gmin w zakresie dożywiania „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania” oraz koszty realizacji.

Pomoc udzielana dzieciom i młodzieży w formie bezpłatnych posiłków	2016 rok	2017 rok	2018 rok
Liczba osób dożywianych w żłobkach, przedszkolach, szkołach i osób dorosłych	557	485	554
Koszty dożywiania dzieci i młodzieży w zł	264 664,11	248 635,40	276 486,80

Źródło: Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Wolsztynie

W 2017 roku można było zauważyć znaczący spadek liczby osób objętych dożywianiem, jednak w roku 2018 ich liczba ponownie wzrosła, co może być spowodowane podniesieniem kryterium dochodowego w 2018 r.

W latach 2016-2018 Ośrodek Pomocy Społecznej w Wolsztynie zatrudniał 2 asystentów rodziny, zatrudnionych w oparciu o umowy o pracę, w zadaniowym systemie czasu pracy. Zgodnie z ustawą asystent może pracować maksymalnie z 15 środowiskami.

Tabela nr 5. Ilość rodzin i dzieci objętych wsparciem asystenta rodziny w latach 2016-2018.

Ilość rodzin i dzieci objętych wsparciem asystenta rodziny	2016 rok	2017 rok	2018 rok
Ilość rodzin	17	25	31
Ilość dzieci w rodzinach	23	69	76

Źródło: Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Wolsztynie

Z dniem 1 stycznia 2017 r. weszła w życie ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. W ramach w/w ustawy w latach 2017-2018 żadna rodzina nie skorzystała ze wsparcia asystenta rodziny

Współpraca z asystentem rodziny, poza sytuacjami kiedy obowiązek ten nakłada sąd, jest dobrowolna i następuje po podpisaniu deklaracji o współpracy. Czas współpracy jest różny w zależności od występujących problemów i determinacji rodziny, aby problemy te przezwyciężyć. Obserwuje się, że okres współpracy z asystentem wydłuża się z uwagi na mnogość problemów występujących w środowiskach. Po zakończeniu współpracy z rodziną zostaje ona objęta monitoringiem przez kolejne 3 miesiące.

Asystent rodziny pracuje zazwyczaj z rodziną wieloproblemową, która często jest w systemie pomocy społecznej i pomimo wsparcia wielu innych przedstawicieli różnych służb: pracownika socjalnego, pedagoga szkolnego, kuratora sądowego, policjanta, wychowawcy, dzieci z powodu zagrożenia bezpieczeństwa i braku warunków do prawidłowego rozwoju zagrożone są odebraniem do pieczy zastępczej.

W przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej rolą asystenta rodziny jest udzielanie wsparcia rodzinie biologicznej, aby odzyskała ona zdolność prawidłowego sprawowania funkcji opiekuńczych, co pozwoli na powrót dzieci.

Zgodnie z art. 176 pkt 5 i art. 191 ust.8 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Ośrodek Pomocy Społecznej w Wolsztynie w imieniu Gminy Wolsztyn w latach 2016-2018 współfinansował pobyt dzieci w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

Tabela nr 6. Liczba dzieci i koszt umieszczenia ich w pieczy zastępczej w latach 2016-2018.

Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej i koszt Gminy Wolsztyn	2016 rok		2017 rok		2018 rok	
	6 rodzin zastępczych	7 rodzin zastępczych	1 dziecko w placówce opiekuńczo-wychowawczej	9 rodzin zastępczych (11 dzieci)	2 dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	
Koszt Gminy Wolsztyn w utrzymaniu dzieci w pieczy zastępczej w zł	30 634,16	33 146,13	4 585,27	41 060,98	18 101,22	

Źródło: Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Wolsztynie

Sytuacja mieszkaniowa

Sytuacja mieszkaniowa rodzin z terenu gminy Wolsztyn jest zróżnicowana. Mieszkańcy miasta i okolicznych wiosek zajmują mieszkania spółdzielcze i własnościowe, będące w zasobach spółdzielni mieszkaniowych i wspólnot mieszkaniowych, prywatne domy jednorodzinne oraz lokale komunalne. Lokale komunalne są przyznawane mieszkańcom spełniającym warunki do ich otrzymania. Liczba wniosków złożonych na mieszkanie komunalne z zasobów gminy maleje, pomimo to liczba ta jest na tyle wysoka, że gmina nie jest w stanie zapewnić lokalu komunalnego wszystkim oczekującym na jego przydział.

Tabela nr 7. Liczba lokali znajdujących się w zasobach Gminy Wolsztyn

Wyszczególnienie	2016 rok	2017 rok	2018 rok
Liczba mieszkań w zasobie gminy	656	655	656
W tym liczba mieszkań socjalnych w zasobie gminy	31	34	34
Liczba wniosków złożonych na mieszkanie komunalne z zasobów gminy	48	37	44

Źródło: Dane Urzędu Miejskiego w Wolsztynie

Opieka nad małym dzieckiem oraz opieka pozaszkolna

Kwestia dziecka w polityce społecznej traktowana jest w sposób szczególny. Działalność na rzecz dzieci skupia się przede wszystkim na ochronie ich praw i wyrównywaniu szans życiowych poprzez ułatwianie dostępu między innymi do oświaty, wypoczynku oraz ochrony w obliczu różnych zagrożeń życiowych.

Poniższa tabela przedstawia liczbę placówek publicznych na terenie Gminy Wolsztyn w ostatnich trzech latach.

Tabela nr 8. Liczba publicznych żłobków i przedszkoli znajdujących się na terenie Gminy Wolsztyn.

Wyszczególnienie	2016 rok		2017 rok		2018 rok	
	Żłobki	Przedszkola	Żłobki	Przedszkola	Żłobki	Przedszkola

Liczba publicznych żłobków i przedszkoli na terenie Gminy Wolsztyn	1	16	1	16	1	16
--	---	----	---	----	---	----

Źródło: Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Wolsztynie

Z danych powyższej tabeli wynika, że na terenie Gminy Wolsztyn funkcjonuje 1 żłobek oraz 16 przedszkoli.

Zasoby instytucjonalne

Program Wspierania Rodziny w Gminie Wolsztyn na lata 2020-2022 będzie służył realizacji gminnej polityki rodzinnej. W gminie funkcjonują różnorodne instytucje i organizacje, mające w obrębie swoich zainteresowań i działań rodzinę i dziecko, a w szczególności:

- **Urząd Miejski**
 - przydział mieszkań komunalnych i lokali socjalnych
 - wspieranie lokalnych programów oraz inicjatyw na rzecz rodziny w zakresie kreowania i upowszechniania pozytywnych wzorców funkcjonowania rodziny
- **Ośrodek Pomocy Społecznej w Wolsztynie**
 - przyznawanie i wypłata dodatków mieszkaniowych i dodatków energetycznych
 - praca socjalna, przyznawanie i wypłata świadczeń z :pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego, świadczenia wychowawczego, świadczenia „Dobry start”
 - dożywianie dzieci w szkole
 - specjalistyczne poradnictwo
 - Karta Dużej Rodziny
- **Punkt Konsultacyjny dla Ofiar Przemocy przy Ośrodku Pomocy Społecznej w Wolsztynie**
 - pomoc terapeutyczna i socjalna
 - poradnictwo, wsparcie psychologiczne
- **Placówki oświatowo- wychowawcze**

- działalność edukacyjno- wychowawcza
- wsparcie psychologiczno-pedagogiczne dla dzieci i rodziców,
- **Wolsztyński Dom Kultury**
 - organizacja czasu wolnego,
 - działalność kulturalna
- **Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Wolsztyn**
 - upowszechnianie czytelnictwa
 - działalność kulturalna
 - organizacje czasu wolnego
- **Placówki ochrony zdrowia**
 - działalność w zakresie profilaktyki i opieki zdrowotnej
- **Sąd Rejonowy**
 - orzekanie z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego
- **Zespół Kuratorskiej Służby Sadowej**
 - zadania o charakterze wychowawczo - resocjalizacyjnym, diagnostycznym, profilaktycznym i kontrolnym związanym z wykonywaniem orzeczeń Sądu
- **Powiatowa Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna**
 - diagnostyka
 - specjalistyczne wsparcie psychologiczne, pedagogiczne i terapeutyczne
- **Komenda Powiatowa Policji**
 - zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom i rodzinom na terenie gminy
 - przeciwdziałanie przestępczości
 - działalność o charakterze profilaktycznym i edukacyjnym
- **Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie**

- pomoc i wsparcie dla rodzin zastępczych oraz rodzin zagrożonych kryzysem
 - poradnictwo specjalistyczne, rodzinne, prawne, mediacje
 - zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej
- **Organizacje pozarządowe**
 - działalność charytatywna
 - wsparcie

Program

Cele programu:

- zapobieganie powstawania sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących,
- zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka,
- poprawa jakości opieki sprawowanej przez biologicznych rodziców.

Adresaci programu:

Odbiorcami działań ujętych w Programie są rodziny i dzieci zamieszkałe na terenie Gminy Wolsztyn, przeżywające trudności w sferze opiekuńczo-wychowawczej oraz rodziny, z których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej.

Wszystkie dzieci wymagają ochrony ich praw i wolności oraz pomocy dla zapewnienia harmonijnego rozwoju i przyszłej samodzielności życiowej. Szczególnej uwagi wymagają dzieci i młodzież z rodzin niewydolnych wychowawczo. Dysfunkcje rodziny, spowodowane w głównej mierze uzależnieniami, przyczyniają się do powstawania znacznych strat rozwojowych dzieci żyjących w tych rodzinach. Niewydolność rodziców zaburza zaspokajanie podstawowych potrzeb rozwojowych dziecka, prowadzi między innymi do niepowodzeń szkolnych oraz izolacji społecznej.

Rodzina, jako naturalne środowisko rozwoju dziecka, przeżywając trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci, wymaga wsparcia dla dobra nie tylko dzieci, ale też wszystkich jej członków. Przywrócenie prawidłowego funkcjonowania rodzin jest też największym zyskiem dla społeczności lokalnej.

Realizacja programu

Zapobieganie powstawania sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących

<u>Nazwa zadania</u>	<u>Czas realizacji</u>	<u>Podmiot realizujący</u>	<u>Wskaźnik realizacji</u>
Monitoring sytuacji rodzin zagrożonych dysfunkcjami/rodzin dysfunkcyjnych oraz analiza zjawisk rodzających potrzebę ubiegania się o pomoc	2020-2022	Ośrodek Pomocy Społecznej w Wolsztynie	Przyczyny udzielania pomocy Liczba przeprowadzonych wywiadów środowiskowych
Współpraca z kuratorami sądowymi, policją, szkołami, poradnią psychologiczno-pedagogiczną w celu wypracowania wspólnych działań profilaktycznych	2020-2022	Ośrodek Pomocy Społecznej w Wolsztynie	Liczba osób objętych wsparciem
Praca socjalna polegająca na wzmacnianiu lub odzyskiwaniu przez rodzinę zdolności do pełnienia prawidłowych funkcji w społeczeństwie	2020-2022	Ośrodek Pomocy Społecznej w Wolsztynie	Liczba rodzin objętych wsparciem w postaci pracy socjalnej
Motywowanie członków rodziny do podejmowania działań na rzecz niwelowania własnych dysfunkcji np. podjęcie terapii leczenia uzależnień, terapii dla ofiar i sprawców przemocy domowej	2020-2022	Ośrodek Pomocy Społecznej w Wolsztynie Zespół Interdyscyplinarny w Wolsztynie Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Liczba założonych Niebieskich Kart Liczba osób skierowanych do sądu Liczba osób skierowanych na terapię Liczba osób, które dobrowolnie zgłosiły się na terapię

Dążenie do reintegracji rodzin poprzez pomoc rodzinie, z której dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej, w odbudowaniu odpowiedniego środowiska wychowawczego z poprawnymi relacjami i rolami, pozwalającymi na powrót dzieci do rodziny naturalnej	2020-2022	Ośrodek Pomocy Społecznej w Wolsztynie Zespół Interdyscyplinarny w Wolsztynie Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Placówki oświatowe Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wolsztynie	Liczba osób objętych wsparciem asystenta rodziny, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej
W zależności od zdiagnozowanych potrzeb – zapewnienie opieki rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez asystenta rodziny	2020-2022	Ośrodek Pomocy Społecznej w Wolsztynie	Liczba asystentów pracujących na rzecz mieszkańców gminy Liczba rodzin, którym przydzielono asystenta

Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka			
<u>Nazwa zadania</u>	<u>Czas realizacji</u>	<u>Podmiot realizujący</u>	<u>Wskaźnik realizacji</u>
Świadczenie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej	2020-2022	Ośrodek Pomocy Społecznej w Wolsztynie	Liczba i formy udzielonej pomocy Liczba rodzin i dzieci w tych rodzinach objętych pomocą

Objęcie dożywianiem wszystkich potrzebujących dzieci	2020-2022	Ośrodek Pomocy Społecznej w Wolsztynie	Liczba dzieci korzystających z posiłków
Udzielanie rodzinom z dziećmi będącym w trudnej sytuacji życiowej pomocy w formie świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych	2020-2022	Ośrodek Pomocy Społecznej w Wolsztynie	Liczba rodzin objętych wsparciem Kwota wypłaconych świadczeń
Udzielanie dzieciom i młodzieży stypendium o charakterze socjalnym oraz naukowym	2020-2022	Ośrodek Pomocy Społecznej w Wolsztynie	Liczba osób objętych wsparciem Kwota wypłaconych stypendiów dla dzieci uzdolnionych
Udzielanie świadczeń w ramach programu „Rodzina 500+”	2020-2022	Ośrodek Pomocy Społecznej w Wolsztynie	Liczba osób objętych wsparciem Kwota udzielonych świadczeń
Pomoc dla dzieci i młodzieży – program „Dobry start”	2020-2022	Ośrodek Pomocy Społecznej w Wolsztynie	Liczba osób objętych wsparciem Kwota udzielonych świadczeń
Zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym	2020-2022	Ośrodek Pomocy Społecznej w Wolsztynie	Liczba dzieci umieszczonych w poszczególnych ośrodkach Wysokość środków przeznaczonych na pokrycie pobytu dzieci w placówkach

Poprawa jakości opieki sprawowanej przez biologicznych rodziców

<u>Nazwa zadania</u>	<u>Czas realizacji</u>	<u>Podmiot realizujący</u>	<u>Wskaźnik realizacji</u>
Szczegółowe i wieloaspektowe rozpoznanie sytuacji rodziny przeżywającej trudności	2020-2022	Ośrodek Pomocy Społecznej w Wolsztynie	Liczba rodzin przeżywających trudności
Kierowanie osób uzależnionych na leczenie	2020-2022	Ośrodek Pomocy Społecznej w Wolsztynie Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Liczba osób skierowanych na terapię Liczba osób, które dobrowolnie zgłosiły się na terapię
Rozwiązywanie problemów przemocy w rodzinie	2020-2022	Ośrodek Pomocy Społecznej w Wolsztynie Zespół Interdyscyplinarny w Wolsztynie Policja Placówki oświatowe Placówki ochrony zdrowia	Liczba założonych Niebieskich Kart
Udzielanie rodzinom pomocy finansowej i rzeczowej (w formie żywności, odzieży)	2020-2022	Ośrodek Pomocy Społecznej w Wolsztynie	Liczba rodzin objętych pomocą Kwota udzielonych świadczeń
Przydzielenie rodzinom asystenta rodziny	2020-2022	Ośrodek Pomocy Społecznej w Wolsztynie Sąd Rejonowy-Wydział III	Liczba rodzin współpracujących z asystentem rodziny

		Rodzinny i Nieletnich	
Udział pracowników socjalnych i asystentów rodziny w szkoleniach dotyczących pracy z rodziną	2020-2022	Pracownicy socjalni Asystenci rodziny	Liczba szkoleń i konferencji

Efekty programu

W wyniku przeprowadzonych działań przewidywane jest osiągnięcie następujących efektów:

- polepszenie sytuacji dziecka i rodziny,
- wzmocnienie poczucia bezpieczeństwa wszystkich członków rodziny,
- zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia, dla rodziny i dziecka,
- poprawa funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi,
- przeciwdziałanie umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej.

Realizatorzy programu:

Za koordynowanie realizacji zadań określonych w Programie, a także bezpośrednią realizację ich części, odpowiedzialny jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Wolsztynie. Ośrodek ściśle współpracuje z pozostałymi podmiotami działającymi na rzecz dzieci i rodziny. Zadania określone w Programie realizowane będą w ramach podstawowej działalności Ośrodka. Realizacja działań podejmowanych przez inne jednostki, instytucje wynika z zakresu ich kompetencji w ramach wspierania rodziny.

Realizatorzy programu to:

- Urząd Miejski w Wolsztynie
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wolsztynie
- Zespół Interdyscyplinarny w Wolsztynie
- Placówki Oświatowe z terenu gminy Wolsztyn
- Placówki Ochrony Zdrowia
- Organizacje pozarządowe i instytucje kościelne
- Komenda Powiatowa Policji w Wolsztynie
- Kuratorzy sądowi

- Sąd Rejonowy– Wydziały: Karny, Rodzinny i Nieletnich
- Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Wolsztynie
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wolsztynie
- Powiatowy Urząd Pracy w Wolsztynie
- Poradnia Zdrowia Psychicznego i Terapii Uzależnień

Źródła finansowania programu

Finansowanie 3-letniego Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2020-2022 odbywać się będzie w ramach środków budżetu Gminy Wolsztyn, budżetu państwa, środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł, darczyńców.

Monitoring i ewaluacja programu

Program będzie koordynowany przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Wolsztynie. W ramach jego realizacji będą gromadzone informacje, które pozwolą na ocenę postępów, wskażą dalsze potrzeby i zrekonstruują działania, które mają dać informację zwrotną pozwalającą na określenie i wprowadzenie dodatkowych zmian w programie.

Wskazana jest stała współpraca pomiędzy instytucjami, organizacjami i stowarzyszeniami w celu zapewnienia najlepszego efektu podjętych inicjatyw.

Gminny Program Wspierania Rodziny jest dokumentem otwartym i długofalowym. Będzie podlegał ewaluacji i monitoringowi w zależności od występujących potrzeb rozpoznawanych i ustalanych przez podmioty zajmujące się problemami rodziny. Ewaluacja będzie miała charakter usprawniający i wskazujący kierunki ewentualnych zmian w zapisach programowych. Pozwoli na sprawdzenie efektywności i skuteczności przyjętych założeń oraz sposobu wydatkowania środków przeznaczonych na ich realizację.

Monitoring pozwoli na analizę i ocenę zebranych informacji i planowanie dalszych działań oraz doskonalenie dotychczas ustalonych.

W terminie do 31 marca każdego roku przedstawiane będzie Radzie Miejskiej w Wolsztynie roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny.

Podsumowanie

Głównym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny w gminie Wolsztyn na lata 2020-2022 jest podejmowanie wszelkich działań profilaktycznych nastawionych na stworzenie warunków sprzyjających wspieraniu rodziny w jej prawidłowym funkcjonowaniu i stworzeniu optymalnych warunków dla poprawy jakości życia rodzin, w szczególności dzieci. Wsparcie to ma polegać w głównej mierze na analizie sytuacji, rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie, wzmocnieniu roli i funkcji rodziny, rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny, podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny, pomocy w jej integracji, przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny, dążeniu do jej reintegracji. Niezbędne jest systematyczne podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków dysfunkcji oraz promowanie rodzinnego stylu życia. Tylko wtedy można zwiększyć jej szanse na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz wykorzystanie własnej aktywności i wewnętrznego potencjału w celu zdobywania nowych umiejętności. Osiągnięcie tego celu uzależnione jest więc od ścisłej współpracy pomiędzy instytucjami, placówkami i organizacjami oraz od wypracowania sprawnego i efektywnego systemu działań wpływających na poprawę sytuacji dziecka i rodziny. Tak rozumiany program może stanowić pełne, kompleksowe ujęcie systemu wsparcia dziecka i rodziny. Należy zauważyć, iż wdrażanie poszczególnych zadań uzależnione jest od możliwości organizacyjnych, finansowych i prawnych jego realizatorów.

Zamierzonym efektem realizacji programu ma być poprawa sytuacji dziecka i rodziny, zwiększenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka. Działania wynikające z Programu będą koordynowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Wolsztynie.

PRZEWODNICZĄCY RADY
Jarosław Adamczak
Jarosław Adamczak

UZASADNIENIE

Gminny program wspierania rodziny na lata 2020-2022, w gminie Wolsztyn opracowano na podstawie art. 176 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Dz. U. z 2019 r. poz. 1111 z późn.zm.), w myśl którego gmina zobowiązana jest do opracowania i realizacji 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Ustawa nakłada na jednostki samorządu terytorialnego obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej. Obowiązek ten jednostki samorządu terytorialnego realizują w szczególności we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, Policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami służby zdrowia, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi. Przyjęcie Gminnego Programu Wspierania Rodziny powinno przyczynić się do zrealizowania podstawowych celów określonych w projekcie służących wspieraniu rodziny w jej prawidłowym funkcjonowaniu.

PRZEWODNICĄCY RADY
Jurosz Adamczak